

Zelfstandige bevoegdheid verpleegkundig specialist

44

Jurriane Rendering, J.A. Rendering, juridisch adviseur Gezondheidsrecht, Juridisch Adviesbureau Rendering, Zwolle

De verpleegkundig specialist heeft al zeven jaar een zelfstandige bevoegdheid, maar er heerst nog veel onduidelijkheid over de omvang van deze bevoegdheid. We schetsen hier kort de zelfstandige bevoegdheid vanuit een juridisch perspectief.

De grenzen van de bevoegdheid

In artikel 36 van de Wet Big is opgenomen welke beroepsbeoefenaren zelfstandig bevoegd zijn om voorbehouden handeling(en) uit te voeren. Cruciaal voor de zelfstandig bevoegde is dat een handeling op eigen indicatie kan worden verricht. Dit geldt onverkort voor de verpleegkundig specialist.

De grenzen van de bevoegdheid van de verpleegkundig specialist worden bepaald door de opleiding, de beperktere complexiteit van de handeling, de routinematigheid ervan, en de eis dat de risico's goed te overzien moeten zijn en dat de landelijke richtlijnen, standaarden en daarvan afgeleide protocollen worden gevolgd. Verder geldt de algemene eis van voldoende bekwaamheid voor het kunnen uitvoeren van de handeling.

De verpleegkundig specialist verricht handelingen met een beperktere complexiteit. De complexere handelingen worden verricht door de medisch specialist. Wat beperkt complex is, wordt in samenspraak met medisch specialisten bepaald en vastgelegd in (landelijke) richtlijnen en protocollen. Handelingen die binnen het specialisme van de verpleegkundig specialist vallen maar niet veel voorkomen, worden niet zelfstandig door een verpleegkundig specialist uitgevoerd. Het gaat hierbij ook om handelingen die uitvoeringstechnisch niet ingewikkeld zijn maar waarvan de gevolgen door de verpleegkundig specialist niet goed in te schatten zijn. De verpleegkundig specialist bewaakt de

De verpleegkundig specialist voert de handelingen zelfstandig en onder eigen verantwoordelijkheid uit

grenzen van de eigen bevoegdheid en weet op welk moment de medisch specialist ingeschakeld moet worden.

Bekwaamheid

De verpleegkundig specialist voert alleen handelingen uit binnen het eigen deskundigheidsgebied. Binnen dit gebied is de verpleegkundig specialist bekwaam en bevoegd. Bekwaamheid houdt in dat de handeling technisch kan worden verricht, dat het doel van de handeling bekend is, dat de gevolgen ingeschat kunnen worden en dat men weet hoe te reageren bij complicaties. Bekwaamheid krijgt de verpleegkundig specialist door opleiding en ervaring; de bekwaamheid wordt onderhouden door het volgen van (na-)scholing en het regelmatig uitvoeren van de handeling. Een verpleegkundige die een handeling tijdens de opleiding

Jurriane Rendering.

heeft geoefend maar daarna niet meer heeft uitgevoerd, is onbekwaam om die handeling te verrichten.¹

Verantwoordelijk voor eigen handelen

Veelal heerst de opvatting dat de arts voor alle handelingen die de verpleegkundig specialist verricht eindverantwoordelijk is. Dit zou betekenen dat er boven de verpleegkundig specialist iemand is die verantwoordelijk zou zijn voor het handelen van de verpleegkundig specialist. Dit is niet juist. Verantwoordelijkheid voor andermans handelen past bij de opdrachtverstrekking voor het uitvoeren van een handeling aan iemand die voldoende bekwaam is maar niet zelfstandig bevoegd. De verpleegkundig specialist voert de handelingen zelfstandig en onder eigen verantwoordelijkheid uit. Een arts kan niet verantwoordelijk worden gehouden voor het handelen van de verpleegkundig specialist.

Ook is er geen sprake van het werken onder toezicht of supervisie. Van supervisie is sprake tijdens de opleiding waarbij de verpleegkundig specialist de vereiste bekwaamheid verkrijgt. Supervisie hoort niet bij een zelfstandige bevoegdheid.

De verpleegkundig specialist bewaakt de grenzen van de eigen bevoegdheid en weet op welk moment de medisch specialist ingeschakeld moet worden

Zelfstandige behandelrelatie

De verpleegkundig specialist heeft een zelfstandige behandelrelatie met de patiënt, beslist zelfstandig over de uit te voeren behandeling, stelt de diagnose en stelt een behandeling in. De verpleegkundig specialist voert de behandeling zelf uit of geeft opdracht tot uitvoering aan anderen, beëindigt de behandeling en verwijst de patiënt door of consulteert andere deskundigen.

De verpleegkundig specialist werkt op basis van richtlijnen en daarvan afgeleide protocollen die een weerslag zijn van de samenwerking tussen de verpleegkundig specialist en andere disciplines. Zelfstandig betekent niet dat de verpleegkundig specialist alleen werkt.

¹ ECLI:NL:TGZRGRO:2018:34, 12 juni 2018